

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра конституційного права та теоретико-правових дисциплін

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ ВИКОНАННЯ АУДИТОРНОЇ
ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

«ФІЛОСОФІЯ ПРАВА»

**здобувачами другого (магістерського) рівня
вищої освіти спеціальності 081 «Право»**

Біла Церква
2022

Затверджено науково-методичною комісією
Білоцерківського національного аграрного університету
(Протокол № 5 від «02»02.2022 р.)

Розробник: **Н.І. Бровко**, д.ю.н, доцент кафедри конституційного права та теоретико-правових дисциплін Білоцерківського національного аграрного університету

Бровко Н.І. Методичні вказівки для виконання аудиторної та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Філософія права» здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право» – Біла Церква: БНАУ, 2022. – 33с.

Методичні вказівки для виконання аудиторної та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Філософія права» призначені для здобувачів 5 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право». Метою публікації є формування знань здобувачів з «Філософії права» та оволодіння уміннями поєднання філософського та правового підходів щодо розуміння актуальних проблем правової сучасності. Структура публікації передбачає комплексний і диференційований підхід до вивчення здобувачами запропонованих тем як самостійно, так і під керівництвом викладача та містить зміст, контент змістових модулів, завдання для підготовки та контролю вивченого.

Рецензент: **С.І. Сімакова**, к.ю.н., доцент кафедри публічно-правових дисциплін Білоцерківського національного аграрного університету.

ПЕРЕДМОВА

Від вищої юридичної освіти сьогодні вимагаються фундаментальні зміни у її наданні, зокрема студентоцентризований підхід до навчання, що включає гнучкі навчальні траєкторії та визнання компетентностей, набутих в межах освітніх програм.

Методичні вказівки складаються зі вступу, де студенти ознайомлюються з метою, завданням дисципліни, компетентностями, що зазначені в освітній програмі спеціальності 081 – «Право», результатами навчання дисципліни; містять перелік питань, що виносяться на опрацювання, контрольні питання та завдання для самостійної роботи.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування знань здобувачів про становлення і розвиток філософії права як науки та розширення їх орієнтаційних можливостей в сучасній правовій реальності; оволодіння вміннями поєднання філософського та правового підходів щодо розуміння актуальних проблем правової сучасності.

Основними завданнями вивчення дисципліни є: ознайомлення здобувачів з основними теоретико-правовими ідеями і поглядами, що склалися у сучасній теорії та філософії права, оволодіння ними основними теоретико-філософсько-правовими поняттями і категоріями, що відіграють основоположну роль у системі юридичних знань.

Вивчення дисципліни знаходиться у контексті оволодіння наступними компетентностями відповідно до зазначених в освітній програмі за спеціальністю 081 – Право:

інтегральна	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі права, що передбачає проведення досліджень та здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог
загальні	ЗК3. Здатність збирати інформацію з різних джерел та її критично аналізувати
	ЗК4. Здатність здійснювати самостійні наукові дослідження шляхом вивчення, опису, пояснення і прогнозування дійсності задля розвитку теорії, побудови гіпотез та отримання нових знань.
	ЗК6. Здатність діяти свідомо та соціально відповідально.
фахові	СК 1. Здатність реалізовувати систему юридичних принципів і норм, які регулюють відносини між державами, а також між іншими учасниками міжнародних відносин.
	СК 6. Здатність до збору інформації, аналізу юридичної проблеми, побудови юридичної аргументації.
	СК 2. Здатність аналізувати норми матеріального та процесуального права, матеріали судової практики, знаходити оптимальні способи подолання прогалин та колізій у праві.
	СК 10. Здатність дотримуватися професійної етики юриста.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Очікувані результати навчання з дисципліни за спеціальністю «Право» та методи їхнього оцінювання відповідно до освітньо-професійної програми представлені у наступній таблиці:

Символ результатів навчання за спеціальністю «Право» відповідно до освітньо-професійної програми	Результати навчання з дисципліни
РН 1	РН 1. Знати відповідно до програми основні категорії Філософії права, вміти розкрити їх зміст.
РН 2.	РН 2. Аналізувати соціально-політичні проблеми
РН 3	РН 3. Обґрунтовувати філософсько-правові та соціально-політичні особливості розвитку сучасного суспільства.
РН 5	РН 5. Знати походження та практичну спрямованість концепцій природного права та правового позитивізму.
РН 6	РН 6. Об'єднувати методологічні можливості філософського та правового підходів щодо актуальних проблем розвитку правової реальності
РН 7	РН 7 Знати зміст і суть світової і вітчизняної філософсько-правової історії, а також сучасні тенденції в розробці філософсько-правової парадигми
РН 8	РН 8 Знати філософсько-правові питання формування правової держави та правового суспільства в Україні
РН 12	РН 11 Знати філософську термінологію та основи методології в пізнанні державно-правових явищ
РН 33	РН 33 Характеризувати сучасні філософсько-правові концепції розвитку законодавства.
РН 34	РН 34 Визначати та характеризувати основні філософські істини та її критерії у методології наукового пізнання

1. КОНТЕНТ ЗМІСТОВИХ МОДУЛІВ

Вивчення дисципліни «Філософія права» починається з I семестру п'ятого курсу та складається з 2 змістових модулів:

Змістовий модуль I. Поняття та становлення філософії права

- 1.1. Філософія права: предмет, структура, функції.
- 1.2. Становлення філософії права як науки. Генеза української філософсько-правової думки.

Змістовий модуль II. Основні категоріальні поняття філософії права

- 2.1. Онтологія права. Правова реальність та форми її буття.
- 2.2. Правова антропологія: гуманістична природа права.
- 2.3. Аксиологія права. Право як цінність, найвищі цінності права.
- 2.4. Філософія злочину і покарання
- 2.5. Правова свідомість та правова культура. Основні філософсько-правові проблеми сучасності

2. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Назви змістовних модулів	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	усь ого	у тому числі			усь ого	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1 Становлення філософії права								
Змістовний модуль I. Поняття та становлення філософії права								
1. Тема 1: Філософія права в системі наук, її структура та функції.	6	2	2	2	6	2	2	2
2.Тема 2.: Становлення філософії права як науки. Генеза української філософсько-правової думки	7	2	2	3				
	13	4	4	5	6	2	2	2
Модуль 2 Структурний зріст філософії права								
Змістовний модуль II. Основні категоріальні поняття філософії права								
3. Тема 3. Онтологія права. Правова реальність та форми її буття.	6	2	2	2	6	2	2	2
4.Тема 4. Правова антропологія: гуманістична природа права.	6	2	2	2	4		2	2
5. Тема 5. Аксиологія права. Право як цінність, найвищі цінності права.	6	2	2	2	4		2	2
6. Тема 6. Філософія	6	2	2	2				

злочину і покарання.								
7. Тема 7. Правова свідомість та правова культура	6	2	2	2				
	30	10	10	10	14	2	6	6
Усього годин	43	14	14	15	20	4	8	8

Примітка: л – лекції, п – практичні заняття, лб–лабораторно-практичні заняття; інд – індивідуальні завдання, СРС – самостійна робота студентів.

2.1. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лекції

№ з/п	Тема і зміст	Кількість годин
	Змістовний модуль I. Поняття та становлення філософії права	
1	<p>Тема: Філософія права: предмет, структура, функції.</p> <p>Філософія права як самостійна наука. Філософія права як складова юриспруденції у концепції Г.Гуго., Гегеля. Проблема сутності права. Типології праворозуміння. Легістський позитивізм і неопозитивізм. Лібертарно-юридичний тип праворозуміння.</p>	2
2	<p>Тема: Становлення філософії права як науки. Генеза української філософсько-правової думки.</p> <p>Філософсько-правова думка Нового часу. Теорії природнього права Гуго Гроція, Т.Гоббса, Дж.Локка. Ш.Монтескє “Про дух законів”. Теорія суспільного договору Ж.-Ж.Руссо. Ліберальна теорія правової держави І.Канта. 4. Філософсько-правова система Гегеля. Г.Гегель “Філософія права”. Історична школа права і марксизм. Ф.К.Савіньї. Г.Ф.Пухта. К.Маркс. Ф.Енгельс. Позитивістське і неопозитивістське вчення 7. Екзистенціальна філософія права (М.Гайдеггер, К.Ясперс, .П.Сартр).</p>	2

	<p>Філософсько-правові ідеї доби Київської Русі. Філософсько-правова думка в Києво-Могилянській академії. .Філософсько-правові ідеї у творчості діячів української культури. Криза науки філософії права в радянську добу. Марксизм та матеріалістична діалектика в філософії права. Відродження в розвитку філософії права як науки та навчальної дисципліни. Морально-правова та соціологічна теорії права в Україні.</p>	
	Разом за змістовий модуль 1	4
	Змістовний модуль II. Основні категоріальні поняття філософії права	
3	<p>Тема: Онтологія права. Правова реальність та форми її буття. Правова онтологія як вчення про буття права. Хаос, порядок, гармонія — головні буттєві форми. Аномія як соціальна модифікація хаосу. Концепція аномії Р.Мертон та Е.Дюркгейма. Типологія соціально-правових протиріч (антагоністичні, антагональні, агональні). Філософсько-правові концепції соціального антагонізму (Т.Гоббс, Г.Гегель, К.Маркс, П.Сорокін). Природне і позитивне право. Форми буття права: ідея права, закон, правове життя.</p>	2
4	<p>Тема: .Правова антропологія: гуманістична природа права. Правова антропологія як галузь філософії права. Проблема природи людини у філософсько-правових концепціях. Вчення про людину як істоту морально-свободну в концепції І.Канта. Право як соціальний феномен. Морально-правова свідомість. Типи мотиваційних конфліктів у морально-правовій свідомості людини. Генеза прав і свобод людини в історії людства.. Концепція прав людини в сучасному суспільстві</p>	2
5	<p>Тема: Аксіологія права. Право як цінність, найвищі цінності права. Аксіологія права як вчення про цінність права. Суспільні цільові цінності й ідеали в праві. Предметні та моральні</p>	2

	цінності у праві. Право та мораль у системі соціальної регуляції. Мораль як найважливіший ціннісний критерій права. Ціннісні основи права: рівність, свобода, справедливість. Свобода як цінність. Свобода як всезагальний принцип права. Право як рівна міра свободи.	
6	Тема: Філософія злочину і покарання Філософське осмислення категорій “злочин” та “покарання”. Кант про злочин як порушення категоричного імперативу. Гегель про злочин як перший примус (насильницький примус). Покарання як відплата за злочин і правовий наслідок винності. Природне покарання. Судове покарання. Роль принципів рівності і справедливості в покаранні. Покарання як закономірний примус (Гегель).	2
7	Тема: . Правова свідомість та правова культура. Види правосвідомості . Правосвідомість і право. Правосвідомість, правотворчість і правова реалізація. Правова культура: поняття та структура	2
	Разом за змістовий модуль 2	10
Всього		14

Практичні заняття

Тема і зміст практичного заняття	К-ть годин
Змістовий модуль 1. Поняття та становлення філософії права	
Тема 1. Філософія права: предмет, структура, функції.	2
Тема 2. Становлення філософії права як науки. Генеза української філософсько-правової думки	2
Разом за змістовий модуль 1	4
Змістовий модуль 2. Основні категоріальні поняття філософії права	
Тема 3 Онтологія права. Правова реальність та форми її буття.	2
Тема 4. Правова антропологія: гуманістична природа права	2

Тема 5. Аксиологія права. Право як цінність, найвищі цінності права	2
Тема 6. Філософія злочину і покарання	2
Тема 7. Правова свідомість та правова культура	2
Разом за змістовий модуль 2	10
Всього	14

3. ПРИНЦИПИ І ВИДИ КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Контроль знань є складовою багатогранного навчального процесу в БНАУ і являє собою організацію зворотного зв'язку як засобу управління навчально-виховним процесом. Показники контролю знань студентів є основою для судження про результати навчання та для вирішення таких питань, як ступінь опанування навчальною програмою, переведення на наступний курс, призначення стипендії, випуск з ВНЗ і видача диплому. Результати контролю знань слугують основним показником, за яким оцінюється робота окремо взятого студента, академічної групи, курсу, факультету в цілому, а також робота викладацького складу.

За умови правильної організації контроль знань слугує навчальним, виховним, організаційним, розвиваючим, методичним та іншим цілям.

Контроль знань будується на таких основних принципах:

- перевірка й оцінка знань студентів повинні відображати рівень засвоєння знань та стимулювати студентів до досягнення нових успіхів;
- перевірку і оцінювання знань слід проводити систематично, планово, у нерозривному зв'язку з усім процесом навчання; послідовно з поступовим ускладненням завдань, змісту і методики;
- перевірка та оцінювання знань здійснюються з урахуванням індивідуальних особливостей і особистих успіхів кожного окремого студента;
- диференціація оцінок має здійснюватися за об'єктивними заздалегідь визначеними критеріями;
- оцінка знань студента повинна відповідати істинній якості й кількості засвоєних ним знань, вмінь і навичок.

Контроль знань з дисципліни закінчується заліком та складається з двох блоків планових заходів:

- 1) поточний контроль знань студентів;
- 2) підсумковий контроль знань студентів.

3.1. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з предмету «Конституційний процес» включає тематичне оцінювання та модульний контроль.

Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється на основі отриманих ними поточних оцінок за усні та письмові відповіді з предмету, самостійні, практичні та контрольні роботи.

Поточний контроль за виконанням ІНДЗ здійснюється відповідно до графіку виконання завдання.

Оцінювання поточної роботи студента протягом семестру проводиться за трьома основними напрямками (об'єктами контролю):

- 1) систематичність та активність роботи на семінарських заняттях;
- 2) виконання завдань для самостійного опрацювання;
- 3) виконання модульних завдань.

Результати оцінювання поточної роботи студента в семестрі є підставою для допуску його до складання заліку.

Модульний контроль проводиться у формі комп'ютерного тестування.

Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється студентам у журнал академічної групи та електронний журнал після кожного контрольного заходу.

Підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється у формі заліку за результатами поточного контролю (тематичного оцінювання, виконання ІНДЗ та модульного контролю) і не передбачає обов'язкової присутності студентів. Результати заліку оприлюднюються в журналі академічної групи до початку екзаменаційної сесії.

3.2. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінка за лекційне заняття виставляється за активність студента в дискусії, якість конспекту.

Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконані розрахункові, лабораторні роботи, командні проекти, зроблені доповіді, презентації, реферати, есе, активність під час дискусій.

Під час модульного та підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

3.3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за чотирирівневою шкалою – «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання результатів навчання за чотирирівневою шкалою

Бали	Критерії оцінювання
------	---------------------

«Відмінно»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано завдання. Водночас здобувач вищої освіти має продемонструвати вміння аналізувати і оцінювати явища, факти і процеси, застосовувати наукові методи для аналізу конкретних ситуацій, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів, докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Добре»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано 75 % завдань. Водночас здобувач вищої освіти виявляє навички аналізувати і оцінювати явища, факти і події, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів та докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Задовільно»	Отримують за роботу, в якій правильно виконано 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти не виявив вміння аналізувати і оцінювати явища, факти та недостатньо обґрунтував твердження та висновки, недостатньо певно орієнтується у навчальному матеріалі.
«Незадовільно»	Отримують за роботу, в якій виконано менш як 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти демонструє невміння аналізувати явища, факти, події, робити самостійні висновки та їх обґрунтувати, що свідчить про те, що студент не оволодів програмним матеріалом.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою. Вона обчислюється як середнє арифметичне значення (САЗ) всіх отриманих студентом оцінок з наступним переведенням їх у бали за такою формулою:

$$БПК = \frac{САЗ \times \max ПК}{5},$$

де *БПК* – бали з поточного контролю; *САЗ* – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок (з точністю до 0,01); *max ПК* – максимально можлива кількість балів з поточного контролю.

Відсутність студента на занятті у формулi приймається як «0».

Критерії оцінювання за дворівневою шкалою

Під час проведення заліку навчальні досягнення студентів оцінюються за дворівневою шкалою: зараховано, незараховано.

Оцінка «зараховано» (60–100 балів) ставиться студентові, який виявив знання основного навчального матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання і майбутньої роботи за фахом, здатний виконувати завдання, передбачені програмою, ознайомлений з основною рекомендованою літературою; під час виконання завдань припускається помилок, але демонструє спроможність їх усувати.

Оцінка «незараховано» (1–59 балів) ставиться студентові, який допускає принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може продовжити навчання чи розпочати професійну діяльність без додаткових занять з відповідної дисципліни.

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	
75–81	C		
64–74	D	Задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1–34	F	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю «залік»

Види робіт	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	ІНДЗ	Загальний бал
Максимально можлива кількість балів	10	30	10	40	10	100

4. ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

На семінарські заняття виносяться питання, передбачені запропонованими планами семінарських і практичних занять. Вони проводяться з використанням різних форм та методів контролю знань студентів: просте опитування, вільна дискусія, виконання контрольних та самостійних робіт, розв'язання аналітичних вправ та практичних ситуацій.

Доповідачі на семінарах призначаються викладачем як за бажанням студентів, так і на власний розсуд. Доповідачам можуть задаватися додаткові запитання викладачем або студентами. Після відповіді доповідача студенти можуть виступити з певними доповненнями, після чого викладач підводить загальний підсумок щодо розглянутого питання.

Модуль I. Становлення філософії права Змістовний модуль I. Поняття та становлення філософії права

Тема 1: Філософія права: предмет, структура, функції.

1. Філософія права як самостійна наука.
2. Філософія права як складова юриспруденції у концепції Г.Гуго., Гегеля.
3. Проблема сутності права. Типології праворозуміння.
4. Легістський позитивізм і неопозитивізм.
5. Лібертарно-юридичний тип праворозуміння.

Контрольні питання:

1. Предмет філософії права. Філософсько-правова рефлексія.
2. Філософія права в системі наук, її основні питання та функції.
3. Сутність методології права та її рівні.
4. Основні типи праворозуміння та способи обґрунтування права.

Завдання для доповідей:

1. Генеза предмета філософії права в європейській культурі та цивілізації.
2. Філософсько-світоглядний сенс філософії права та роль юридичного світогляду у формуванні особистості юриста.
3. Філософія права і політика: зміст взаємодії.
4. Значення філософії права в підготовці майбутніх юристів.

Література:

Основна література:

1. Алексеев С.С. Философия права. – М., Норма, 1998.

2. Бачинін В.А., Журавський В.С., Панов М.І. Філософія права: Підручник для юрид. спец-тей вищих навч. закладів. - К.: Видавничий Дім "Ін Юре", 2003. - 472 с.
3. Гегель. Основи філософії права. – К., 2000.
4. Філософія права (за ред. О.Г. Данільяна). – К., 2002.
5. Філософія права (за ред. М.Костицького) - К., 2000.

Додаткова література:

1. Братасюк В. Праворозуміння сучасної України: аксіологічний аспект. // Науковий вісник ТДПУ. Серія: філософія, економіка, соціологія., 1999. - №2.
2. Дністрянський С. Нова держава. // Стецюк П. Станіслав Дністрянський як конституціоналіст. – Львів, 1999.
3. Радбрух Г. Філософія права. – М. 2004.
4. Ролз Джон. Теорія справедливості. – К., 2001.
5. Соловьев В.С. Оправдание добра. Нравственная философия. // Соловьев В.С. Соч. в 2-х т., т.1. – М., 1988.

Тема 2. Становлення філософії права як науки

1. Філософсько-правова думка Нового часу. Теорії природного права Гуго Гроція, Т. Гоббса, Дж. Локка. Ш. Монтеסקе "Про дух законів".
2. Теорія суспільного договору Ж.-Ж. Руссо.
3. Ліберальна теорія правової держави І. Канта. 4. Філософсько-правова система Гегеля. Г. Гегель "Філософія права".
5. Історична школа права і марксизм. Ф. К. Савіньї. Г. Ф. Пухта. К. Маркс. Ф. Енгельс.
6. Позитивістське і неопозитивістське вчення
7. Екзистенціальна філософія права (М. Гайдеггер, К. Ясперс, Ж. П. Сартр).
7. Генеза становлення української філософсько-правової думки

Контрольні питання:

1. Філософсько-правова думка епохи Відродження та Реформації.
2. Філософія права Нового часу та епохи Просвітництва.
 1. Етико-правові ідеї у філософії І. Канта.
 2. Філософія права Г. Гегеля.

Завдання для доповідей:

1. Предмет філософії права. Філософсько-правова рефлексія.
2. Філософія права в системі наук, її основні питання та функції.
3. Сутність методології права та її рівні.
4. Основні типи праворозуміння та способи обґрунтування права.

Література:

Основна література:

6. Гегель. Основи філософії права. – К., 2000.
7. Керимов Д.А. Основы философии права. – М., 1992.
8. Малинова И.П. Философия права. (От метафизики к герменевтике). – Екатеринбург, 1995.
9. Нерсесянц В.С. Философия права. – М., 1997.

Додаткова література:

1. Костомаров М. І. «Закон Божий». Книга буттяукраїнського народу. – К. :Либідь, 1991. – 39 с.
2. Руссо Ж.–Ж. Об общественном договоре, или принципы общественного права // Руссо Ж.–Ж. Политические сочинения : Трактаты : Пер. с фр. – К. : Дух і Літера, 2000.– С. 153-284.
3. Спиноза Б. Избранные произведения в 2–х т. /– М. :Госполитиздат, 1957. – Т.2. :Богословско–политический трактат. – 718 с.
4. Габермас Ю. Структурні перетворення у сфері відкритості : дослідження категорії громадянське суспільство. – К., 2000. – 318 с.
5. Гайек Ф. А. Право, законодавство і свобода. Нове визначення ліберальних принципів справедливості і політичної економії. Т. I – III. / Пер. з англ.– К. : Аквілон-Прес, 2000. – 448 с.

Модуль II Структурний зміст філософії права

Змістовий модуль II. Основні категоріальні поняття філософії права

Тема 3: Онтологія права. Правова реальність та форми її буття

- 1.Правова онтологія як вчення про буття права.
- 2.Хаос, порядок, гармонія — головні буттєві форми. Аномія як соціальна модифікація хаосу. Концепція аномії Р.Мертон та Е.Дюркгейма.
3. Типологія соціально-правових протиріч (антагоністичні, антагональні, агональні). Філософсько-правові концепції соціального антагонізму (Т.Гоббс, Г.Гегель, К.Маркс, П.Сорокін).
- 4.Природне та позитивне право.
- 5.Форми буття права: ідея права, закон, правове життя.

Контрольні питання:

1. Загальна характеристика правової онтології. Правова реальність.
2. Економічні, соціальні та духовні передумови становлення правової реальності та права.

3. Право як феномен культури. Місце та роль права в становленні цивілізації.

Завдання для допавідей:

1. Онтологічна природа права. Правова реальність.
2. Природне і позитивне право як структурні елементи правової реальності.
3. Форми буття права.

Література:

Основна література:

1. Філософія права (за ред. О.Г. Данільяна). – К., 2002.
2. Філософія права (за ред. М.Костицького) - К., 2000.
3. Кант І. К вичному миру. // Сор., Т.6. – М., 1966.
4. Кант І. Метафізика нравов. – В 2-х ч., ч.1.- // Сор., Т.4, ч.2. – М., 1965.
5. Кельзен Г. Чисте вчення про право. Ф

Додаткова література:

1. Радбрух Г. Філософія права. – М. 2004.
2. Ролз Джон. Теорія справедливості. – К., 2001.
3. Соловьев В.С. Оправдание добра. Нравственная философия. // Соловьев В.С. Соч. в 2-х Т., Т.1. – М., 1988.
4. Соловьев З.Ю. Правовой нигилизм и гуманистический смысл права./Квинтэссенция: Философский альманах. М., 1990.

Тема 5. .Правова антропологія: гуманістична природа права.

- 1.Правова антропологія як галузь філософії права.
2. Проблема природи людини у філософсько-правових концепціях. Вчення про людину як істоту морально-свободну в концепції І.Канта.
- 3.Право як соціальний феномен.
- 4.Морально-правова свідомість. Типи мотиваційних конфліктів у морально-правовій свідомості людини.
- 5.Гене́за прав і свобод людини в історії людства.. Концепція прав людини в сучасному суспільстві

Контрольні питання:

- 1.Правова антропологія як галузь філософії права.
2. Проблема природи людини у філософсько-правових концепціях. Вчення про людину як істоту морально-свободну в концепції І.Канта.
- 3.Право як соціальний феномен.

Завдання для доповідей:

1. Антропологічні основи права. Природа людини і право.
2. Обґрунтування та філософський зміст прав людини.
3. Гуманістична природа права. Особистість і право.
4. Правова антропологія як методологія та інструментарій побудови сучасної філософії права.
5. Генеза ідеї громадянського суспільства в культурі.
6. Базові стереотипи та ментальність у правосвідомості.
7. Особа та її приватне життя в громадянському суспільстві.

Література:

Основна література:

1. Петрова Л.В. Нариси з філософії права. – Харків, 1995.
2. Синха С.П. Юриспруденція. Філософія прав. Краткий курс. – М., 1996.
3. Філософія права (за ред. О.Г. Данільяна). – К., 2002.
4. Філософія права (за ред. М.Костицького) - К., 2000.
5. Шкода В.В. Вступ до правової філософії. – Харків, 1997

Додаткова література:

1. Аристотель. Політика. – К. : Основи, 2000. – с. 201. (Кн.. VII, 1332а, 40 ; 1332в, 5-10).
2. Габермас Ю. Структурні перетворення у сфері відкритості : дослідження категорії громадянське суспільство. – К., 2000. – 318 с.
3. Гайєк Ф. А. Право, законодавство і свобода. Нове визначення ліберальних принципів справедливості і політичної економії. Т. I – III. / Пер. з англ.– К. : Аквілон-Прес, 2000. – 448 с.
4. Алексеев С.С. Філософія права. – М., Норма, 1998.
5. Бачинін В.А., Журавський В.С., Панов М.І. Філософія права: Підручник для юрид. спец-тей вищих навч. закладів. - К.: Видавничий Дім “Ін Юре”, 2003. - 472 с.
6. Гегель. Основи філософії права. – К., 2000.
7. Керимов Д.А. Основы философии права. – М., 1992.
8. Малинова И.П. Філософія права. (От метафізики к герменевтике). – Екатеринбург, 1995.

Тема 6. Аксіологія права. Право як цінність, найвищі цінності права.

1. Аксіологія права як вчення про цінність права.

2. Суспільні цільові цінності й ідеали в праві. Предметні та моральні цінності у праві.
3. Право та мораль у системі соціальної регуляції. Мораль як найважливіший ціннісний критерій права.
4. Ціннісні основи права: рівність, свобода, справедливість.
5. Свобода як цінність. Свобода як всезагальний принцип права. Право як рівна міра свободи..

Контрольні питання:

1. Цінності у праві та право як цінність.
2. Свобода як цінність. Право як форма свободи.
3. Справедливість як правова цінність.

Завдання для доповідей:

1. Правова аксіологія як методологія та інструментарій побудови сучасної парадигми юриспруденції.
2. Генеза ідеї співвідношення рівності та справедливості.
3. Право як загальна міра свободи індивідів.
4. Інструментальна і власна цінність права.
5. Суспільні цільові цінності та ідеали.
6. Особистісні, екзистенційні цінності в системі природного права.
7. Сучасні теорії справедливості.

Література:

Основна література:

1. Патеї-Братасюк М.Г. Філософія права. – Тернопіль, 2006.
2. Пермяков Ю.Е. Лекции по философии права. – Самара, 1995.
3. Петрова Л.В. Нариси з філософії права. – Харків, 1995.
4. Синха С.П. Юриспруденция. Философия прав. Краткий курс. – М., 1996.
5. Філософія права (за ред. О.Г. Данільяна). – К., 2002.
6. Філософія права (за ред. М.Костицького) - К., 2000.

Додаткова література:

1. Лон Л. Фуллер. Мораль права. – К., 1999.
2. Муромцев С. Что такое догма права? – М., 1885.
3. Невважай И.Д. Философия права: проблемы рациональности права. // Правоведение. – 1995. - №3.
4. Неновски Нено. Право и ценности. – М., 1987.
5. Нерсесянц В.С. Право и закон: их различие и соотношение. // Вопросы философии. – 1988. - №5.
6. Нерсесянц В.С. Правовое государство: история и современность. //

Вопросы философии. – 1988. - №6.

7. Пате́й-Брата́сюк М.Г. Неправовий закон як особлива форма несвободи. – Тернопіль, 1999.

Тема 7. Тема: Психологічні концепції права

- 1.Зв'язок психології та права: онтогносеологічні засади психологізації права.
- 2.Психологічна концепція права Леона Петражицького.
- 3.Філософія фрейдизму та психоаналіз правовідносин.
- 4.Судова сексологія та психоаналітична універсалізація природи злочину

Контрольні питання:

- 1.Зв'язок психології та права: онтогносеологічні засади психологізації права.
- 2.Психологічна концепція права Леона Петражицького.
- 3.Філософія фрейдизму та психоаналіз правовідносин.

Завдання для доповідей:

1. Судова сексологія та психоаналітична універсалізація природи злочину
2. .Психологічна концепція права Леона Петражицького

Література:

Основна література:

1. Філософія права (за ред. О.Г. Данільяна). – К., 2002.
2. Філософія права (за ред. М.Костицького) - К., 2000.
3. Шкода В.В. Вступ до правової філософії. – Харків, 1997
4. Алексеев С.С. Философия права. – М., Норма, 1998.
5. Бачинін В.А., Журавський В.С., Панов М.І. Філософія права: Підручник для юрид.спец-тей вищих навч.закладів. - К.: Видавничий Дім “Ін Юре”, 2003. - 472 с.
6. Гегель. Основи філософії права. – К., 2000.
7. Керимов Д.А. Основы философии права. – М., 1992.

Додаткова література:

1. Руссо Ж.–Ж. Об общественном договоре, или принципы общественного права // Руссо Ж.–Ж. Политические сочинения : Трактаты : Пер. с фр. – К. : Дух і Літера, 2000.– С. 153-284.
2. Спиноза Б. Избранные произведения в 2–х т. /– М. :Госполитиздат, 1957. – Т.2. :Богословско–политический трактат. – 718 с.
3. Ціцерон Марк Тулій. Про державу. Про закони. Про природу Богів / Пер. з латини. – К. : Основи, 1998. – 477 с.

4. Гегель Г.В.Ф. Философия права / Г.В.Ф. Гегель. – М. : “Мысль”, 1989. – 525 с.

Тема 8: Філософія злочину і покарання

1. Філософське осмислення категорій “злочин” та “покарання”.
2. Кант про злочин як порушення категоричного імперативу. Гегель про злочин як перший примус (насильницький примус).
3. Покарання як відплата за злочин і правовий наслідок винності. Природне покарання.
4. Судове покарання. Роль принципів рівності і справедливості в покаранні.
5. Покарання як закономірний примус (Гегель).

Контрольні питання:

1. Філософське осмислення категорій “злочин” та “покарання”.
2. Покарання як відплата за злочин і правовий наслідок винності. Природне покарання.
4. Судове покарання. Роль принципів рівності і справедливості в покаранні.
5. Покарання як закономірний примус (Гегель).

Завдання для доповідей:

1. Філософські та правові проблеми —права на смерть.
2. Кант про злочин як порушення категоричного імперативу. Гегель про злочин як перший примус (насильницький примус).

Література:

Основна література:

1. Нерсесянц В.С. Философия права. – М., 1997.
2. Пате́й-Братасюк М.Г. Філософія права. Ч.1. – Тернопіль, 2002.
3. Пате́й-Братасюк М.Г. Філософія права. – Тернопіль, 2006.
4. Бачинин В.А. Философия права и преступления. – Харьков, 1999.
5. Бердяев Н.А. Государство. Власть и право. // Власть и право. Из истории русской правовой мысли. – Л., 1990.

Додаткова література:

1. Гайек Ф. А. Право, законодавство і свобода. Нове визначення ліберальних принципів справедливості і політичної економії. Т. I – III. / Пер. з англ.– К. : Аквілон-Прес, 2000. – 448 с.
2. Геллнер Э. Судьба свободы : гражданское общество и его конкуренты // Знание – сила. – 1996. – №2. – С. 61-69.
3. Керимов Д.А. Основы философии права. – М., 1992.

4. Малинова І.П. Філософія права. (От метафізики к герменевтике). – Екатеринбург, 1995.

Тема 9. Правова свідомість та правова культура.

1. Види правосвідомості .
2. Правосвідомість і право. Правосвідомість, правотворчість і правова реалізація.
3. Правова культура: поняття та структура.

Контрольні питання:

1. Правосвідомість як ціннісна форма світогляду, її форми і рівні.
2. Право і мораль.
1. Універсально-цивілізаційне та специфічно-культурне у правосвідомості.

Завдання для доповідей:

1. Універсальне у правосвідомості.
2. Сенси та аксіоми правосвідомості.
3. Особливості українського правового менталітету.
4. Релігійні витоки ідеї права.

Література:

Основна література:

1. Алексеев С.С. Філософія права. – М., Норма, 1998.
2. Бачинін В.А., Журавський В.С., Панов М.І. Філософія права: Підручник для юрид. спец-тей вищих навч. закладів. - К.: Видавничий Дім “Ін Юре”, 2003. - 472 с.
3. Колодій А. Проблеми і перспективи розвитку громадянського суспільства в сучасній Україні // Розвиток демократії в Україні. Матеріали міжнародної наукової конференції (Київ, 29 вересня–1 жовтня, 2000 р.) – Київ : Центр освітніх ініціатив, 2001. – С. 513–551.

Додаткова література:

1. Пейн Т. Избранные сочинения // Права человека. – М. : Изд-во АН СССР. – 1959. – С. 176-246.
2. Рабінович П.М. Громадянське суспільство і правова держава (загально-теоретичні міркування) // Українське право. – 1996. – № 3. – С. 30-34.

3. Драч М.І. Становлення громадянського суспільства на пострадянському соціокультурному просторі (український вимір) : дис. ...канд.філос.наук : 09.00.03 / Драч Мар'яна Іванівна. – Київ. – 2006. – 183 с.
4. Нерсесянц В.С. Філософія права. – М., 1997.
5. Патей-Братасюк М.Г. Філософія права. Ч.1. – Тернопіль, 2002.

5. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Навчальним планом БНАУ передбачена самостійна робота студентів по окремих питаннях курсу "Конституційний процес".

Студенти зобов'язані самостійно опанувати матеріалом з окремих тем, що передбачені програмою курсу. Така самостійна робота передбачає можливість самостійного опанування студентами основними теоретичними положеннями, категоріями, термінами, що використовуються даною навчальною дисципліною, а також самостійне оволодіння основними методами наукового дослідження та розвиток самостійного теоретичного правового мислення.

Опрацьовуючи самостійно матеріал, студенти зобов'язані використовувати бібліографічні джерела, що запропоновані в загальному списку рекомендованих джерел, а також останніми редакціями нормативно-правових актів, що, в свою чергу, дасть можливість уникнути використання норм та положень, які втратили чинність.

Формами контролю виконання студентами самостійної роботи є робота на семінарських заняття, участь у «круглих столах», науково-практичних конференціях та іспит

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Філософія права як самостійна наука	2
2.	Генеza української філософсько-правової думки	3
3.	Форми буття права: ідея права, закон, правове життя	2
4.	Морально-правова свідомість. Типи мотиваційних конфліктів у морально-правовій свідомості людини	2
5.	Ціннісні основи права: рівність, свобода, справедливість	2
6.	Судове покарання. Роль принципів рівності і справедливості в покаранні	2
7.	Правова культура: поняття та структура	2
Разом годин		15

5.1.Орієнтовна тематика завдань для самостійної роботи

1. Генеза предмету філософії права в культурі та цивілізації.
2. Філософія права і політика.
3. Значення філософії права в підготовці майбутніх юристів.
4. Методологічна функція філософії права в системі правової науки.
5. Співвідношення основних методологічних підходів до визначення поняття права.
6. Легізм та юридичне праворозуміння: порівняльна характеристика.
7. Необхідність зміни типу праворозуміння в сучасних українських умовах.
8. Легістський стиль мислення: загальна характеристика.
9. Проблема утвердження правового закону та правової держави як основна ідея лібертарної концепції.
10. Юснатуралізм як традиція в філософсько-правовій думці Західної Європи.
11. Гуго Гроцій: розробка ідей природного права та суспільного договору.
12. Філософські основи права та держави Т.Гоббса. Три закони природного права.
13. Філософсько-правове вчення Дж.Локка.
14. Теорія Монтеск'є – систематизація політико-правових знань.
15. Політико-правове вчення Руссо: теорія суспільного договору.
16. Історична школа права.
17. Кант: людина як суб'єкт моральної та правової свідомості.
18. Категоріальна структура дослідження права в “Філософії права” Г.Гегеля: абстрактне право, вільна воля, договір, власність.
19. Гегель: свобода як субстанція права. Право як дійсність свободи.
20. Гегель про правову державу.
21. Вчення Г.Кельзена про “чисту” теорію права як вершина легізму.
22. Відродження природно-правових ідей в ХХ ст.
23. Принцип плюралізму в сучасних філософських концепціях права.
24. Світоглядні основи світських і теологічних концепцій права.
25. Р. Паунд як представник американської соціологічної юриспруденції.
26. Є.Ерліх про “живе право”.
27. Концепція аномії Р. Мертона.
28. Соціально-правове протиріччя як основний предмет філософсько-правового дослідження.
29. Г.Гегель про антагонізм раба і пана.
30. Ідея агонально-ігрового начала в правосудді в концепції Й.Гейзінга.
31. Державне (позитивне) та надпозитивне право.

32. Звичаєве право, його роль і значимість в умовах побудови громадянського суспільства.
33. Нормативна структура релігійної та правової свідомості.
34. Становлення особистості як суб'єкта права в епоху античності.
35. Сучасні філософські концепції про походження та сутність людини.
36. Персоналістична революція в сучасному світі: загальна характеристика.
37. Образ людини в сучасному праві.
38. Право на життя: філософсько-правовий аналіз.
39. Право як культурна цінність.
40. Сутність аксіологічного підходу до права.
41. Моральні засади права.
42. Робота Л. Фуллера "Мораль права: загальна характеристика".
43. Концепція Ролза про справедливість як ввищу цінність права.
44. Моральна якість закону як актуальна проблема української сучасності.
45. Історичний розвиток змісту категорій "злочин" та "покарання".
46. Проблема визначення абсолютних якісних ознак злочину.
47. Проблема смертної кари як найвищої міри покарання через призму філософського осмислення недоторканості людського життя.
48. Філософське осмислення відплати.

6. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ НА ІСПИТ

1. Предмет філософії права та її завдання.
2. Філософія права та інші галузі юридичного знання.
3. Залежність ступеня розвиненості філософії права від стану розвитку філософії та юриспруденції.
4. Функції філософії права. Роль філософії права в підготовці юриста-гуманіста.
5. Методи філософії права.
6. Сутність юридичного методу.
7. Особливості філософських методів.
8. Проблеми розрізнення і співвідношення права та закону.
9. Поняття типу праворозуміння. Основні типи праворозуміння.
10. Легізм як тип праворозуміння (загальна характеристика).
11. Проблема співвідношення права та закону в легістському типі праворозуміння.
12. Витоки та основні ідеї "юридичного позитивізму".
13. Юснатуралізм як тип праворозуміння. Його набутки та недоліки.
14. Критика позитивного права представниками юснатуралізму.

15. Лібертарно-юридична концепція праворозуміння (загальна характеристика)
16. Співвідношення права та закону в лібертарно-юридичній концепції.
17. Онтологія права в юснатуралізмі. Універсальний принцип природного права та смисловий зміст його.
18. Універсальна модель природного права. Аксиологічний аспект в юснатуралізмі.
19. Поняття природного права. Ренесанс концепції природного права в сучасному світі.
20. Закон як наслідок державно-владної форми вираження загальнозначимого соціального сенсу права.
21. Загальнообов'язковість правового закону і воля законодавця.
22. Праворозуміння сучасної України: тип його, онтологічний, гносеологічний та аксіологічний аспекти права в межах цього типу.
23. Право та інші види соціальних норм.
24. Основні ідеї теорії природної теорії права Гроція, Гоббса, Спінози.
25. Філософсько-правові ідеї І.Канта.
26. Філософія права Гегеля.
27. Історична школа права.
28. Марксистські філософсько-правові ідеї.
29. Соціологічна юриспруденція. Є.Ерліх та його ідея “живого права”.
30. Екзистенціальна філософія права.
31. Феноменологічна філософія права, основні її риси.
32. Психологічна концепція права П.Петражицького. Право як явище індивідуальної психіки людини. Оцінка концепцій.
33. Розуміння права та правовідносин з позицій фрейдизму та неофрейдизму. Роль психоаналізу в поясненні мотивів правової поведінки індивідів.
34. Право як формальна рівність.
35. Проблема співвідношення формальної та фактичної рівності.
36. Право як свобода.
37. Право як справедливість. Проблема співвідношення правової справедливості з неправовими її проявами.
38. Генезис ідеї правової держави. Ідея правової держави та реальність.
39. Права і свободи людини і громадянина. Конституція України та проблема реалізації прав і свобод людини і громадянина в сучасній Україні.
40. Поняття громадянського суспільства. Громадянське суспільство як гарант реалізації прав людини та громадянина

41. Роль права у здійсненні влади. Проблема заперечення владою права.
42. Розширення права власності як розширення свободи.
43. Принцип абсолютної цінності людського життя. Проблема смертної кари в сучасній Україні.
44. Неправовий закон як особливий вид несвободи. Форми неправа.
45. Поняття істини в праві. Істина як мета права.

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Аристотель. Політика. – К. : Основи, 2000. – с. 201. (Кн.. VII, 1332а, 40 ; 1332в, 5-10).
2. Габермас Ю. Структурні перетворення у сфері відкритості : дослідження категорії громадянське суспільство. – К., 2000. – 318 с.
3. Гоббс Т. Сочинения : В 2 т. – М. : Мысль, 1989. – Т.1. – 622 с.
4. Бровко Н.І. Захист права людини на особисту свободу в контексті протидії торгівлі людьми: філософсько-правові засади.: дис. ...канд.юрид.наук : 12.00.12 . – Київ. – 2010. – 215 с.
5. Закон України «Про громадянство України» від 18 січня 2001 року № 2235–III // Відомості Верховної Ради. – 2001. – №13. – С. 266–274.
6. Кант И. Сочинения : В 6 Т. /Мысль. – М., 1963 – 1966. – Т.6 : Идея всеобщей истории во всемирно–гражданском плане (1784) – С. 5-25.
7. Кант И. Сочинения : В 6 Т. /Мысль. – М., 1963 – 1966. –Т.4 : Метафизика нравов в 2 ч. Ч.2. (1797) с. 107 –305.
8. Конституція України, прийнята 28 червня 1996 року. – К.,1996 –45с.
9. Костомаров М. І. «Закон Божий». Книга буття українського народу. – К.: Либідь, 1991. – 39 с.
10. Локк Дж. Опыты о законе природы // Локк Дж. Сочинения в 8 т. – Т. 1. – М.: Мысль, 1985. – С. 31.
11. Маркс К., Энгельс Ф. Немецкая идеология. – М.: Политиздат, 1988. – XVI. – 574 с.
12. Пейн Т. Избранные сочинения // Права человека. – М.: Изд–во АН СССР. – 1959. – С. 176-246.
13. Руссо Ж.–Ж. Об общественном договоре, или принципы общественного права // Руссо Ж.–Ж. Политические сочинения : Трактаты : Пер. с фр. – К. : Дух і Літера, 2000.– С. 153-284.
14. Спиноза Б. Избранные произведения в 2–х т. / М.: Госполитиздат, 1957. – Т.2. : Богословско–политический трактат. – 718 с.
15. Ціцерон Марк Тулій. Про державу. Про закони. Про природу Богів / Пер. з латини. – К.: Основи, 1998. – 477 с.
16. Гегель Г.В.Ф. Философия права / Г.В.Ф. Гегель. М.: “Мысль”, 1989. 525 с.
17. Маркс К. Тезисы о философии // МарксК., Энгельс Ф. Сочинения. – М. : Политиздат, 1985. – Т.3. – С. 1-4.
18. Філософія права: підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань, С. І. Максимов та ін. / за ред. д-ра філос. наук, проф. О. Г. Данильяна. – Харків: Право, 2009. – 208 с.

Додаткова література:

1. Бровко Н.І. Філософсько-правові засади формування правосвідомості особистості в процесі навчання і виховання. Монографія. Біла Церква, 2018.- 437 с.

2. Бровко Н.І., Даниленко А.С., Кушакова-Костицька Н.В. та ін. Філософсько-правові засади протидії торгівлі людьми в громадянському суспільстві. Навчальний посібник. – Біла Церква: БНАУ, 2012. – 319 с.
3. Бровко Н.І., Даниленко А.С., Кушакова-Костицька Н.В. та ін. Філософсько-правові засади протидії нелегальній міграції та торгівлі людьми в громадянському суспільстві.- Біла Церква: БНАУ, 2014. – 375 с.
5. Кант Й. Метафізические начала учения о праве. // Кант Й. Критика практического разума. – СПб., 1995
7. Кант И. К вечному миру. // Сор., Т.6. – М., 1966.
8. Кант И. Метафизика нравов. – В 2-х ч., ч.1.- // Сор., Т.4, ч.2. – М., 1965.
9. Кельзен Г. Чисте вчення про право.
10. Навчально-методичний посібник для самостійної роботи та семінарських занять з навчальної дисципліни “Філософія права” (відповідно до вимог ECTS) для студентів II курсу / уклад.: О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань, С. І. Максимов, Н. І. Сатохіна. – Х. : Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2011. – 50 с.
12. Навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни “Філософія права” (галузь знань 0304 “Право”, освітньо-кваліфікаційний рівень “Бакалавр”, напрям підготовки 6.030401 “Правознавство”) для студентів заочної форми навчання / уклад. : О. Г. Данильян, С. І. Максимов, О. П. Дзьобань, Н. І. Сатохіна. – Х. : Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2012. – 21 с.
13. Філософія права: сучасні інтерпретації : Вибр. праці: статті, аналіт. огляди, переклади (2003–2010) / С. І. Максимов. – Х. : Право, 2010. – 336 с. (Бібліотека міжнародного часопису «Проблеми філософії права»).

Інформаційні ресурси

1. Безкоштовні електронні підручники онлайн «Гуманітарні науки» (<http://www.chitalca.html>).
2. Перелік основних довідників тематичних ресурсів з філософії у комп’ютерній мережі INTERNET (<http://www.philosophy.ru/linx/linx1.html>).
3. Додаткові філософські ресурси комп’ютерної мережі INTERNET (<http://www.epistemelinks.com/link/PhiLink.html>).
4. Посилання —The Perseus Project: An Evolving Digital Library on Ancient Greece|| (<http://www.philosophy.ru/linx/linx1.html>).
5. Посилання —Exploring Plato’s Dialogues||, а також сервер —Philosophy in Cyberspace|| (<http://www.philosophy.ru/linx/linx1.html>).
6. Посилання на твори Августина Блаженного, Ансельма Кентерберійського, Дж. Віко, Р. Декарта, Д. Дідро І. Канта, Ф.В.Й. Шелінга, Г.В.Ф. Гегеля, Ф. Ніцше, О. Шпенглера, З.Фройда, А. Камю, Ж.П.Сартра, Л. Вітгенштейна, Ю. Габермаса, Г. Г. Гадамера, П. Рікера на —Книжковій полиці|| (<http://philosophy.allru.net/pervo.html>).

ЗМІСТ

Передмова.....	3
Компетентності та результати навчання.....	5
1.Контент змістових модулів.....	6
2.Організація навчання.....	7
2.1.Зміст навчальної дисципліни.....	7
2.2.Теми практичних занять.....	10
3.Принципи і види контролю знань здобувачів вищої освіти.....	11
3.1.Форми поточного та підсумкового контролю.....	12
4.Загальні методичні вказівки до семінарських занять.....	15
5. Методичні вказівки до самостійної роботи здобувачів вищої освіти ...	24
5.1.Орієнтовна тематика завдань для самостійної роботи.....	25
5.2. Питання для самостійного опрацювання.....	26
6. Перелік питань на іспит.....	29
7.Рекомендовані джерела інформації.....	29

Бровко Н.І. Методичні вказівки для виконання аудиторної та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Філософія права» здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право» – Біла Церква: БНАУ, 2022. – 33с.

Бровко Наталія Іванівна

Редактор О.О. Грушко

Комп'ютерний набір:

Комп'ютерна верстка:

Здано до складання

Підписано до друку

Формат 60×84 Ум. друк. арк. Тираж .

Зам. Ціна

Сектор оперативної поліграфії РВІКВ БДАУ
09117, м. Біла Церква, Соборна площа, 8/1; тел. 3-11-01